

боротьби — той дезертир і народний шкідник, і так його нарід буде трактувати.

Тому ОУН, як керівник революційно-визвольної боротьби взиває до безпосередньої участі всіх громадян. ОУН не бореться за Україну для себе, вона не бореться за владу в Україні, ані за форму влади. Про владу й її форму буде рішати сам народ і його найкращі представники. Але сьогодні ОУН являється керівним провідником визвольної боротьби народу, тому й кличе інших до цієї боротьби. Ніхто не має стояти збоку. Великий тягар боротьби мусить взяти народ на свої плечі. Окремі ділянки сучасної визвольної боротьби, головнo військова, вимагають ряду фахівців. Вони є серед українського народу й вони на його службу мусять піти. ОУН вважає, що обов'язком кожного українського громадянина є служити українській визвольній справі, й цю вимогу буде консеквентно* здійснити. В цей спосіб будуть також, по думці Великого Збору, створені передумови для об'єднання всього народу, яке доконається єдино в боротьбі. Тому, розбудовуючи поодинокі форми визвольної боротьби та притягаючи до неї якнайширші маси, ОУН рівночасно наближається до одного з найосновніших завдань сучасної хвилини — до ліквідації партійних спорів та всеукраїнського об'єднання.

Серпень, 1943 р.

ОУН в світлі постанов Великих Зборів, конференцій та інших документів з боротьби 1929-1955 рр. [Закордонні частини Організації Українських Націоналістів]. – 1955. – С.90–103.

№ 53

Постанови Третього Великого Збору ОУН (С.Бандери)**

[25] серпня 1943 р.

Постанови III Великого Збору ОУН-Бандери***

[25 серпня 1943 р.]

Переклад з німецької мови.

Стосовно: повідомлення довіреної особи.

* послідовно

** Див. док. № 51, 52.

*** Цей документ німці отримали через декілька місяців після Третього Надзвичайного Великого Збору ОУН. Інформатор про цю подію подав дату 3 серпня 1943 р., тоді, коли Великий Збір відбувся (з 21 по 25 серпня 1943 р.).

Рішення III Позачергового Великого Збору Організації Українських Націоналістів (ОУН) від 3 серпня 1943 року.

У серпні 1943 року відбувся Великий Надзвичайний Збір ОУН. Дворічний період, що розділяє Третій Надзвичайний Збір від Другого звичайного, є особливою епохою в історії Організації. Німецько-більшовицька війна докорінно змінила політичні відносини в Україні і створила нову ситуацію у політичному світі. У нових відносинах наш народ, наша земля з її багатствами стали метою обох воюючих імперіалістів і територією найзапекліших воєнних подій. Розраховуючи на власні сили, український народ боровся і бореться надалі проти двох сильних та жорстоких напасників.

III Надзвичайний Великий Збір ОУН розглянув минулу боротьбу і розробив плани на майбутнє. Друга імперіалістична війна вступила у критичну фазу. Ми знаходимося напередодні великої години національних революцій, які покладуть край злочинницьким війнам імперіалістів і зітруть з лиця землі тюрми народів імперії.

У міру того, як зростає українська сила, перед нами знову і знову постає реальна і жива картина майбутньої держави України.

Програмні рішення III Надзвичайного Великого Збору більше, ніж дотепер, уточнюють суспільний лад нової України.

Програмні постанови*

Організація Українських Націоналістів бореться за те, щоб кожен народ міг вільно жити у власній самостійній державі. Усунення національного поневолення та експлуатації одного народу іншим, система вільних народів у власних самостійних державах — це єдиний лад, який дасть справедливу розв'язку національного і соціального питання у цілому світі.

ОУН бореться проти імперіалістів та імперій, бо в них пануючий народ культурно, політично та економічно використовує інші народи. Тому ОУН бореться проти Радянського Союзу і німецької нової Європи.

ОУН веде рішучу боротьбу проти інтернаціоналістичних і фашистських програм та політичних концепцій, оскільки вони є загарбницьким інструментом політики імперіалістів. Тому ОУН бореться проти російського комунізму і німецького націонал-соціалізму.

ОУН виступає проти того, щоб один народ для досягнення своїх імперіалістичних цілей “звільняв”, “брав під свою опіку” інші народи, бо за лукавими словами приховується огидний зміст — гноблення, насильство, пограбування. Тому

*Текст програмних постанов, який отримали німці, не є повним і дослівним текстом прийнятих III Великим Збором ОУН “Програмових постанов”. Він дещо скорочений, однак повністю зберігає суть і дух цих постанов.

ми боротимемося проти російсько-більшовицьких та німецьких загарбників до того часу, поки не звільнимо Україну від усіх “захисників і визволителів”, поки не здобудемо Українську Самостійну Соборну Державу, у якій зможуть вільно, багато і культурно жити та розвиватися селяни, робітники та інтелігенція.

ОУН виступає за повне звільнення українського народу від московсько-більшовицького та німецького ярма, за побудову Української Самостійної Соборної Держави без поміщиків, капіталістів і більшовицьких комісарів, службовців НКВС і партійних паразитів.

В Українській Державі уряд вважатиме інтереси народу за свій найвищий обов’язок. Не маючи загарбницьких цілей та поневолених чужих територій і пригноблених народів у власній державі, уряд України не затратиме часу, енергії і коштів на створення апарату гноблення.

Український народний уряд спрямовуватиме всі економічні ресурси та людську енергію на утворення нового державного справедливого соціального ладу, а також на економічну розбудову країни і культурний розвиток народу.

У лавах ОУН борються українські селяни, робітники та інтелігенція проти гнобителів за Українську Самостійну Соборну Державу, за національне і соціальне визволення, за новий державний лад і нову соціальну систему:

1. а) За знищення більшовицької та німецької експлуатаційної кріпосницької системи в організації селянського господарства. Виходячи з того, що земля є власністю народу, український уряд не буде нав’язувати селянам ніякі форми землекористування;

б) за безкоштовну передачу селянам західноукраїнських областей земельних володінь поміщиків, монастирів і церков.

2. а) За те, щоб важка промисловість стала національно-державною, а легка промисловість — загальнокооперативною власністю;

б) за участь робітників у керівництві фабриками, за професійний, а не комісарсько-партійний принцип управління.

3. а) За загальний 8-годинний робочий день. Понаднормова робота може бути тільки добровільною, як і кожна праця взагалі, а робітник отримує особливу платню;

б) за справедливу оплату праці робітників прибуткових підприємств. Робітник отримуватиме заробітну плату, якої вистачатиме для задоволення матеріальних та духовних потреб його сім’ї. При річних підрахунках доходів підприємств кожен робітник отримує: на кооперативних підприємствах — дивіденди (річна частка чистого доходу, що йому належить), на національно-державних підприємствах — премію;

в) за вільну працю, вільний вибір професії і місця роботи;

г) за свободу спілок. За скасування стахановської системи, соціалістичних змагань, проти підвищення норм та інших видів експлуатації працюючих.

4. За вільне ремесло, за добровільне об'єднання ремісників у великі майстерні, за право ремісника вийти з майстерні та індивідуально виконувати ремісничу діяльність і вільно розпоряджатися своїми доходами.

5. За повну рівність жінки з чоловіком у всіх громадянських правах і обов'язках, за вільний доступ жінки до всіх шкіл та професій, за право жінок на легшу фізичну роботу, щоб жінка не шукала прибутків у шахтах, штольнях чи в інших видах важкої діяльності і внаслідок цього шкодила своєму здоров'ю, за державну охорону материнства. Батько, окрім звичайної загальної винагороди за виконану роботу, одержуватиме надбавку на утримання своєї дружини та неповнолітніх дітей. Лише за таких обставин жінка зможе виконувати важливий, почесний і відповідальний обов'язок матері та виховательки молодого покоління*.

7. а) За обов'язкове відвідування середньої школи. За піднесення освіти і культури широких народних мас шляхом розширення мережі шкіл, видавництв, бібліотек, музеїв, кінотеатрів, театрів тощо;

б) за поширення системи вищої та середньої спеціальної освіти, за постійне збільшення висококваліфікованих кадрів у всіх сферах життя;

в) за вільний доступ молоді до всіх вищих навчальних закладів. За забезпечення студентів стипендією, матеріальною допомогою, житлом та засобами навчання;

г) за всебічний гармонійний розвиток молодого покоління (моральний, духовний і фізичний). За вільний доступ до всіх наукових та культурних досягнень людства.

8. За повагу до працюючої інтелігенції. За створення таких умов праці, які забезпечать інтелігенції, не турбуючись за завтрашній день і долю сім'ї, можливість займатися культурно-науковою роботою, постійно поглиблювати свої знання і підвищувати культурний рівень.

9. а) За повне страхування старості всіх працюючих, а також страхування від хвороби і нещасного випадку;

б) за введення заходів з охорони здоров'я, за збільшення мережі лікарень, санаторіїв, будинків відпочинку, за збільшення лікарських професій. За право працюючих на безплатне користування всім обладнанням з охорони здоров'я;

в) за особливий державний захист дітей і молоді. За збільшення дитячих садків, санаторіїв, таборів відпочинку та спортивних організацій. За охоплення всіх дітей і молоді державними закладами опіки та виховання.

* Пропуск пункту 6-го у тексті.

10. а) За свободу друку, слова, думки, переконань, віри і світогляду. Проти офіційного насадження світоглядних доктрин і догм;

б) за вільне віросповідання і відправлення релігійних обрядів, які не суперечать загальній моралі;

в) за культурні відносини з іншими народами, за виїзд громадян за кордон з метою навчання, лікування та ознайомлення з культурними надбаннями інших народів.

11. За повне право національних меншин плекати власну національну культуру.

12. За рівність усіх громадян України незалежно від їх національності у всіх державних правах і обов'язках, за право на працю, заробіток і відпочинок.

13. За вільну культуру, за героїчну високодуховну мораль, за загальну солідарність, дружбу та дисципліну.

За згідність:

Підпис.
Sonderfurer (z)

Федеральний військовий архів у Фрайбурзі. – Ф. RW 5. – Спр. 464. – Арк. 53-55. Переклад з перекладу.

№ 54

Наказ керівництва УПА про бойову, морально-політичну та організаційну підготовку військ до збройної боротьби за самостійну Українську державу

27 серпня 1943 р.

Постій

Командирам, політичним керівникам і стрільцям
Наказ ч.6

Підготовка до революційно-визвольної боротьби вимагає не тільки фахово-військового вироблення військовиків, але також високої моральної постави військовика і великого у нього політичного вироблення і знання: “за що і з ким